

RETHORICAL-PRAGMATIC PARTICULARITIES IN THE CURRENT ROMANIAN TV INTERVIEW

Aurelia-Loredana Alexandrescu

PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: This paper aims to analyze the main rhetorical and pragmatic features of the cultural interview within the TV show Profesioniștii – The Professionals, broadcast on Saturday night on TVR1, moderated by Eugenia Vodă, and having as guest the theologian and writer Bartolomeu Anania. Among the pragmatic-rhetorical features, the following will be selected in order to be discussed Sacramental bread, chiasmus, argumentative metaphor, repetition, polemical negation, persuasive strategy of the quote, various types of speech marks with different pragmatic roles (with a thematic role, of organizing the discourse, of connecting the different parts of the discourse, with an explanatory character), deictic elements used ostentatiously.

Keywords: discurs mediatic, interviu, particularități retorice și pragmatic/ the media discourse, interview, rhetorical and pragmatic features

În literatura de specialitate, prin discursul mediatic se înțelege „un discurs general care amalgamează și focalizează cunoștințele și credințele despre ce a fost, ce este și ar trebui să fie, evident cu accentuarea prezentului („news”, „now”, „hic et nunc”), dar fără excluderea memoriei și prospectivei”¹.

În ceea ce privește participarea instanțelor la actul de comunicare, Mariana Steluța Coculescu² precizează că discursul mediatic se produce între două instanțe, de emisie și de recepție. *Instanța emițătoare* este formată din două entități distincte, ce produc mesajul discursiv, care este compus din sunete și imagini: participanții din platou, implicați în schimbul verbal și care realizează componenta verbală a mesajelor, și tehnicienii din spatele platoului televizual, cei care transmit imaginea, contribuind, astfel, prin vizual la complexitatea mesajului televizual. *Instanța receptoare* este reprezentată de publicul telespectator, prin extensie întreaga societate, fiind un consumator al produsului televizual.

În practica mass-media, interviul este perceput „ca o conversație planificată și controlată între două persoane, care are un anumit scop, cel puțin pentru unul dintre participanți”³. Reporterul are sarcina să incite la conversație persoana interviuată, să o determine să prezinte ceea ce ar putea captiva publicul larg. Din perspectiva eficienței sale, interviul pentru televiziune constituie o specie utilă și privilegiată, în sensul că scurtează distanțele, stimulează jocul de rol, precum și dinamica ideilor și contribuie, la ceea ce

¹Daniela Roventă-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2012, p. 134.

²Mariana Steluța Coculescu, *Discursul televizual. Între cooperare și polemică*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2008, p. 13.

³Dorin Popa, *Textul jurnalistic. Genuri și specii (curs)*, Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2002, p. 95.

interpretările media moderne numesc „teatralizarea informației”⁴, fabricând în manieră instantanee senzaționalul, originalitatea și spectacolul.

Pentru a ilustra câteva dintre strategiile retorico-pragmatice prezente în discursul televizual, am ales un interviu cultural găzduit de postul de televiziune TVR1, în intervalul orar 23⁰⁰- 23⁴⁵, în cadrul emisiunii *Profesioniștii*, moderator fiind Eugenia Vodă, iar invitat, teologul și scriitorul Bartolomeu Anania.

Cadrul participativ al locutorilor din platou cuprinde formatul de producere și formatul de receptare a enunțului televizual. Acest cadru profesional unde se creează cuvântul este simultan și locul unde își desfășoară activitatea specialiștii în difuzarea imaginii (tehnicieni, instrumente tehnice etc.). *Formatul de producere* este constituit din moderatorul emisiunii, Eugenia Vodă (EV), care reprezintă interesele publicului telespectator, și invitatul său, teologul Bartolomeu Anania. *Formatul de receptare* a mesajului difuzat cuprinde publicul telespectator. Cadrul spațio-temporal este mereu reiterat. Emisiunea *Profesioniștii* se desfășoară în studioul de televiziune și durează 45 de minute. *Schema de dispunere a rolurilor* este „față în față”, la masă, dezvoltând o relație armonioasă, de cooperare, fără public integrat. *Scopul* interviului televizual este de a informa publicul cu privire la biografia invitatului, de a-i crea un ethos favorabil, dar și de a surprinde anumite detalii mai puțin cunoscute. În mod special, această ediție își propune definirea și promovarea acestei personalități din spațiul spiritual românesc, dar și reabilitarea sa ca persoană despre care s-a spus că a colaborat cu securitatea, lucru dezmințit de către invitat. *Tema* emisiunii o constituie realizarea portretului unui teolog, dar și scriitor, Bartolomeu Anania. Printre obiectivele instanței de enunțare televizuală se numără: crearea de convingeri, prezentarea și comentarea unor evenimente, persuadarea și atragerea publicului prin intermediul adevăratelor spectacole verbale. *Formatul comunicațional* al emisiunii presupune construirea în comun de către moderator și invitat a unui dialog argumentativ, cu scopul de a modela conștiințe într-un mod constructiv.

I.Particularități retorice

Vom analiza, în continuare, câteva *strategii argumentative*, argumentarea fiind văzută ca o modalitate de a acționa asupra celuilalt prin discurs. Oferim câteva exemple excerptate din interviul propus spre analiză.

1. Anafora- strategie argumentativă. Una dintre strategiile argumentative utilizate

În interviul propus spre analiză este anafora. Dacă în *accepție lingvistică*, *anafora* este „relația dintre două elemente lingvistice, în care cel care apare ulterior în discurs (numit *anaforic*) nu are un sens de sine stătător, ci este interpretat semantico-referențial prin raportare la elementul deja apărut (*antecedent* sau *sursă*): anaforicul preia valoarea referențială sau sensul contextual al antecedentului”⁵, asigurând continuitatea și coerența discursului, în *accepție retorică*, anafora, figură sintactică, este realizată prin „repetarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte la începutul unor fragmente succesive de enunț”⁶:

- BA: și cu șervetul pe mână ↑ am învățat repede să umblu cu farfuriile ↑ să dansez cu
ele printre mese ↑ + avea restaurant și grădină ↑ + și serveam și restaurant ↑ + și grădină ↑ + așa ↑ + și am câștigat foarte mulți bani prin muncă cinstită ↑ de aceea n-am jucat *niciodată* la noroc *niciodată* în viața mea ↑ *niciodată* n-am tras la loterie ↑ fiindcă nu cred în

⁴Daniela Zeca-Buzura, *Jurnalismul de televiziune*, Editura Polirom, Iași, 2005, p.106.

⁵Rodica Zafiu, „Anafora”, în *Gramatica limbii române II, Enunțul*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 656-657.

⁶Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călărașu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, de verificat Editura Nemira, București, 2001, p. 46.

banul nemuncit ↑ ++ am fost și în atelier ↑ și am lucrat în atelier de confecționat garnituri de chiulasă pentru automobile +++ (p. 9).

Așadar, prin reiterarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte la începutul unor fragmente succesive, locutorul și interlocutorul atrag atenția asupra unei idei pe care doresc să o sublinieze, să o descopere destinatarului. Ideea nu rămâne neobservată, ci, prin „repetarea unor cuvinte sau expresii cu funcție semnificantă, urmează a fi, cu siguranță descoperită și analizată de către destinatar”⁷, fixând astfel în conștiința telespectatorilor informația transmisă.

2. **Chiasmul**-este o figură de stil care constă în reluarea, în ordine inversată, a două

cuvinte sau expresii. Iată un exemplu de chiasm excerptat din interviul analizat, care se reduce la negarea contrariului termenului pe care vrem să îl afirmăm:

• BA: că am fost trimis ca să compromit pe episcopul Valeriu (x) ceea ce este ⊥ am

polemizat cu el ↑ și am polemizat cu voluptate ↑ apropo de polemistul din mine ↑ pentru că și el era un polemist reductibil. am refuzat să fiu anexat ++ și atunci < **F NU TE IARTĂ**>nici stânga ↑ + nici dreapta ↑ + și atunci care este reacția ↑ + *stânga te aruncă în brațele dreptei*↑ și spune că ești legionar ↑ + *iar dreapta te aruncă în brațele stângii*↑ și spune că ai fost comunist ↑ + sau că ești comunist ↑ sau securist ↑ sau mai știu eu. (p. 25).

Prin urmare, „nu te iartă” devine „ține minte sau te acuză” în contextul dat.

3. **Metafora argumentativă**. Metafora substituie și totodată nuanțează fapte, stări,

atitudini, comportamente⁸, oferind o cheie de interpretare a realității⁹ printr-o comparație subînțeleasă. Roventța Frumușani arată că se poate vorbi despre „presiunea metaforei legată de efectul interpretării”, întrucât acest tip de metafore constituie „rezultatul unei deducții”¹⁰ deoarece și aici al doilea termen al comparației lipsește.

• BA: și atunci mi-a zis știți ce se întâmplă ↑ ++ zice „vă faceți un rău ↑ de ce s-o purtați

în cârcă ↑ ca pe o povară ↑ ++ < **Î IERTAȚI-O ↑ ȘI DAȚI POVARA JOS ↑ ȘI RĂMÂNEȚI LIBER** >”. < **F** transmit acest sfat care nu este al meu >ci ci îl dețin de la duhovnicul meu ↑ tuturor celor care nu-și poate ierta du’+*fiecare dușman* ↑ *pe care nu l-ai iertat* ↑ *este o POVARĂ* ↑ *pe care o porți în CÂRCĂ* ↑ și care te cocoșează. (p. 21);

• BA: a fost cea mai grea cruce a vieții mele ↑ care se prelungește până în ziua de astăzi

↑ iar de curând ↑ am citit undeva eram informator al securității din < **Î DIN NOUĂ SUTE PATRUZECI ȘI CINCI** > ↑ în ciuda faptului ↑ acum câțiva ani de zile ↑ când < **F** nu eram arhiepiscop >+ *într-un ziar de București* ↑ *mi-a fluturat numele* ă + *sub semnul îndoielii*↑ și atunci am făcut o declarație ↑ pe care trebuie publicată (p. 24);

• EV: ați ajuns la ceea ce se cheamă + vârsta senectuții ↑ + adică o existență plină de

încercări ↑ după o viață chinuită ↑ +++ în care ați evadat în literatură ↑ în zona fantasticului ↑ sau în zona miturilor ↑ ++ oricum +++ într-o literatură < **F RUPTĂ** >↑ într-un

⁷Luminița Hoarță Cărăușu, „Arsenie Boca, <Cărarea împărăției>. Particularități morfosintactice și retorico-pragmatică”, în *Analele științifice* ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (serie nouă), secțiunea IIIe, Lingvistică, tomul LX/ 2014, pp. 51-80.

⁸Raluca-Mihaela Nedeia, *Discursurile lui Cicero. Structuri și strategii argumentative*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2007, p. 188.

⁹Aura Bărică, *Metaforă și corporalitate în discursul media*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009, p. 7.

¹⁰Daniela Roventța-Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura Bic All, București, 2000, p. 119.

fel de realitate ↑ sau + într-o altfel de realitate decât cea realistă ↑ *ați ajuns la vârsta unui amurg* ↑ *senin* ↑ *echilibrat* ↑ (p. 28).

4. Repetiția, „o sursă majoră a emfazei”¹¹, constă în repetarea unui sunet, a unui cuvânt sau a unei structuri morfo-sintactice, „accentuând fărâmițarea discursului în episoade detaliate”¹², ajutând astfel vorbitorul „să insiste asupra unei idei”¹³ sau a unui eveniment complex care ar trece neobservate de către ascultător:

- BA: ea era nevăzătoare ↑ (...) în această absență a mea ↑ sora mea mai mică a murit ↑
< **R** cred că a făcut o tuberculoză galopantă ↑ care a stins-o *foarte foarte* repede ↑ și *foarte* lucidă >. omul tuberculos este foarte lucid până în clipa morții +++ este o caracteristică a acestei boli (p. 5);

- BA: da + da + cam douăzeci de minute ↑ pentru că celula de la aiud este în principal
⊥ că cine a construit-o ↑ sau mai târziu ↑ au pus calorifer ↑ care nu a funcționat ↑ < **F** POATE PE VREMURI > ↑ nu l-am văzut funcționând ↑ însă aceste țevi și pe orizontală ↑ și pe verticală ↑ care transmiteau sunetele până la distanțe *foarte foarte* mari. (p. 19);

- BA: vreți să vă spun o treabă ↑ ca la un duhovnic ↑ ++ da duhovnicul meu ↑ de care vă vorbeam ↑ ++ i-am spus o dată „ < **F** CĂ ESTE O PERSOANĂ ↑ PE CARE-MI ESTE *FOARTE* ↑ *FOARTE GREU* [S-O IERT ” >. (p. 21);

- BA: < **J** *simplu*] + *simplu* de tot + foarte *simplu*. > (p. 21)

- EV: totuși + bănuiesc ↑ ierarhia + religioasă ↑ ierarhia bisericească ↑ presupune ș-o anumită rigiditate ă ↑ + putem s-o comparăm într-un fel cu armata ↑
BA: *într-un fel* + *da* ↑ + *într-un fel* + *da* ↑ + o structură ierarhică ↑ o disciplină ↑ (p. 22);

- BA: iată ce se întâmplă ↑ + era ateu și la un moment dat + a intrat dar într-un *salon* de bolnavi ↑ + c:u seringă în mână ↑ ++ dar într-un *salon* în care murise o ++ zi înainte un bolnav ↑ *murise altul* ↑ *murise altul* + și + atunci s-a pomenit o femeie ↑ + și când l-a văzut „ < **Î** DOMNULE DOCTOR ↑ AI VENIT SĂ MĂ OMORI ȘI PE MINE > ↑ (p. 27);

- BA: și atunci trebuie să fie primit +++ așa încât un scriitor profesionist ă ↑ +++ ceea ce *mi-am dorit* ↑ + *mi-am dorit* ↑ + și am urmărit toată viața ↑ +++ de aceea am socotit eu că arhieria ↑ sau administrația bisericească superioară ↑ m-au solicitat < **F** PREA MULT > ↑ ++ pentru ca să-mi dea răgaz să mai *scriu* și literatură ↑ sau cel puțin ++ o *scrii* ↑ dar n-o mai *scrii* cu libertatea ↑ ca atunci când ești diacon ↑ < **Î** în treapta de jos > ↑ și în care ai mai + puțină răspundere ↑ sau mai puțină + poză publică ↑ (p. 28);

- EV: *dar v-ați îndoit* ↑ *v-ați îndoit* și ↑

BA: nu de Dumnezeu ↑ de existența Lui ↑ ++ dar poate pronia ↑ de veghea Lui ↑ ++ dar mai mult m-am îndoit de mine ↑ decât de El.

¹¹Maria Cvasnî Cătănescu, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006, p. 199.

¹²Chaim Perelman, Lucie Olbrechts-Tyteca, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, Traducere și indecși de Aurelia Stoica, Prefață de Michel Meyer, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012, p. 217.

¹³Luminița Hoarță Cărăușu, „Dezbaterea televizată românească actuală. Personalități ale diasporei” (Actele Simpozionului internațional Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora, 22-24 septembrie 2010), în *Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora*, Ofelia Ichim (coord.), Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2003, p. 430.

EV: credeți că *experiența+experiența* directă ++ este *necesară* ↑ e absolut *necesară* unui om sau ↑p. 28).

5. Acumularea – strategie argumentativă. În literatura de specialitate, acumularea este definită ca fiind „un procedeu retoric care face legătura între o varietate de structuri care se caracterizează printr-o asemănare sintactică și semantică doar parțială”¹⁴. Oferim câteva exemple de acumulare identificate în discursul televizual supus spre analiză:

- BA: păi cum să nu eu <R când merg la duhovnicul meu ↑ îngenunchi în fața lui CU

CONVINGEREA CĂ MERITĂ să îngenunchi în fața lui ↑ să s-ascult *cuvântul* ↑ *povața* ↑ și *ordinul* >↑ +++ părintele Arsenie Papacioc ↑ am stat în pușcărie împreună ↑ deci ne-am apropiat și acolo ↑ +++ la Aiud. (p. 11);

- BA: călugărul este unul dintre duhovnicii mari + care ne-au rămas nouă acuma ↑ + după ce au

plecat *părintele Cleopa* ↑ la cele veșnice ↑ + după ce a plecat ă +++ *părintele + Olarul* ↑ la cele veșnice ↑ + *Paisie* de la Sihăstria ↑ + după ce a plecat + mai nou ↑ *părintele Sofian* ↑ ++ pe urmele unui + alt + mare duhovnic + la vremea lui + *părintele Arsenie Boca* ↑ + și acuma deci ↑ *părintele Papacioc* ↑ care este [printre trei. (p. 12);

- BA: a fugit. tot așa s-a întâmplat și cu Ioan când a vrut Dumnezeu să fie ↑ și-a luat

rolul în serios. atunci când m-am trezit arhiepiscop ↑ din prima zi mi-am luat rolul în serios ↑ ++ și atunci am avertizat pe colaboratorii mei și pe viitorii mei colaboratori <F SĂ NU ÎNCERCE SĂ MĂ LINGUȘEASCĂ ȘI NICI MĂCAR SĂ MĂ LAUDE > ++ sub nicio formă ↑ că îl voi pedepsi pe cel care va încerca + într-un fel sau într-altul ↑ + *că am scris bine* ↑ *că sunt talentat* ↑ *că am apărut la televiziune* cu Eugenia Vodă ↑ (p. 23);

- BA: când eram în pragul ușii ++ am deschis ↑ l-am văzut + era slab ↑ + aproape

scheletic ↑ cert este însă că n-a durat cumpăna decât ă ++ o secundă ↑ sau o fracțiune dă secundă ↑ și m-am dus < F curajos > ↑ + m-am așezat pe marginea < F patului > c-am zis că dacă < F NU MĂ DUC LA EL > ↑ ++ și nu-l îmbrățișez ↑ va muri neîmpăcat +++ chiar ca un om părăsit + de toți+ și am zis „< F NU AM DREPTUL CA ACEST OM SĂ MOARĂ TRIST>”. și *m-am dus* ↑ ++ *m-am așezat* pe marginea patului ↑ + și *l-am mângâiat* + ce faci Aurel ↑ de-abia vorbea ↑ mai mult șoptea ↑ + și l-am sărutat ↑ + și mi-am luat rămas bun de la el ↑ + și ++ (p. 24);

- BA: (...) când < F nu eram arhiepiscop >+ într-un ziar de București ↑ mi-a fluturat numele ă

+ sub semnul îndoielii ↑ și atunci am făcut o declarație ↑ pe care trebuie publicată ↑ și am spus așa + foarte textual + „nu am colaborat cu securitatea ↑ + *nici cu angajament* ↑ + și *nici fără angajament* ↑ + *nici sub nume propriu* ↑ + *nici sub nume conspirativ* ↑ + *nici în libertate* ↑ + *nici în detenție* ↑ + *nici în țară* ↑ + *nici în străinătate* ↑ + (p. 24).

6. Negatia polemică reprezintă o strategie argumentativă, „bazată pe contestarea unui enunț anterior”¹⁵, deținând „un caracter dialogic, replicativ, polifonic”¹⁶:

- BA: și eu + privațiunea de libertate ↑ este marea dramă pe care o trăiești. *nu foamea* ↑

nu frigul ↑ *nu setea* ↑ + *ci faptul că nu ești liber* (x) ↑ +++ important e să vă păstrați libertatea interioară ↑ + iar libertatea interioară ↑ înseamnă și șansa de a te transforma. (p. 18).

¹⁴Dascălu, *apud* Luminița Hoartă Cărăușu, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008, p. 382.

¹⁵Daniela Roventă-Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura All, București, 2000, p. 115.

¹⁶Mariana Tuțescu, *L'argumentation*, Editura Universității din București, București, 1986, p. 105.

II. Particularități pragmatice

1.Strategia persuasivă a citatului. Maria Cvasnăi Cătănescu¹⁷ analizează citatul din două perspective: din punct de vedere *formal*, citatul este o secvență textuală autonomă care reproduce, fără modificări, un text anterior, iar din punct de vedere *semantic*, el are capacitatea de a rezuma și de a fixa aforistic ideea centrală a textului. Chiar dacă citatul este folosit în întregime, „inserarea acestuia într-un context nou, a cărui logică este ostilă, are drept efect modificarea forței și a intenției inițiale”¹⁸. Având funcție persuasiv-argumentativă prin „autoritate”, citatul este nu numai „o ancoră necesară pentru discursul de bază; el este produs de vocea care interpretează”¹⁹:

- BA: știam treaba aceasta ↑ da’ totuși căderea a fost +++ și am simțit că intru + în iadul
ă +++ pe care Dostoievski + l-a definit ca fiind ă +++ „*neputință de a mai iubi*”. și am simțit că nu mai put iubi oamenii. (p. 6);

- EV: dumneavoastră nu aveți nimic de ă +++ când îl descrieți pe Vasile Voiculescu ↑
spuneți „*fața prelungă de sfânt bizantin*” ↑ + dumneavoastră + nu iradiați starea unui om + care + se ascunde în umbra chiliei și ↑ (...) (p. 7);

- BA: se numea *pământ și cer*+ ecleziastul are + o formulă pe care o repetă mereu ↑ +
lumea de sub cer ↑ sau *când vei fi sub cer* ↑ *ceea ce se întâmplă sub cer* ↑ pentru că și omul este + totuși ă ++ are o ++ structură duală ↑ suflet și trup. (p. 8);

- EV: că vă obseda materialitatea semenului ↑ și eram din ce în ce mai rudimentar cu
care arghezi în psalmii lui se tot căznea ↑ întru neputință + să și-l apropie pe Dumnezeu ↑ „*vreau să te pipăi și să urlu este*” ↑ (p. 26);

- EV: arghezi la care ați ținut foarte mult ↑ când v-a condus la poartă ↑ odată v-a spus
„*îndoiala e lucru cel mai bun ↑ pe care-l poate avea un scriitor ↑ poți s-o ai și la optzeci de ani*”. iată ↑ arghezi a avut dreptate. (p. 28);

- Ba: dar îndoiala în materie de credință v-a încercat vreodată? ați spus vreodată
„*Dumnezeul meu ↑ de ce m-ai părăsit?*”. (p. 28);

- BA: are arghezi o poezie pe care o începe așa ↑ „*de ce-aș fi trist*” ↑ *când toamna târzie
mi-i frumoasă*” ↑ +++ dar care se termină cu ă +++ expresia „*și +++ totuși*” (p. 29).

2. Mărci discursive

2.a.marca discursivă *deci*, cu rol tematizator.

O trăsătură pertinentă a discursului pe care îl analizăm este cea care face referire la utilizarea frecventă a mărcii discursive *deci*, cu rol tematizator:

- BA: a fost așa migrații din cauza condițiilor politico-economice din transilvania ↑ +

¹⁷ Maria Cvasnăi Cătănescu, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006, p. 226.

¹⁸ Camelia Mihaela Cmeciu, *Strategii persuasive în discursul politic*, Editura Universitas XXI, Iași, 2005, p. 175.

¹⁹ Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragmatică* la [http:// old.unibuc/prof /ruxandoiu_1_g/](http://old.unibuc.prof/ruxandoiu_1_g/) consultat la data de 05.08.2018.

mulți au migrat începând cu ă +++ (x) din părțile + sibiului ↑ + toate satele ă +++ subcarpatice + de sud ↑ + sunt sate de ciobani + emigranți din ardeal. ă +++ părinții + *deci*+++ bunicii mei au plecat cu tatăl meu în brațe ↑ + când avea < F NUMAI UN AN>↑ +++ și s-au strămutat în drăgășani [unde + (p. 4);

- BA: *deci* m-am întors în patria mea natală ↑ *deci*+ după tată ↑ și după toți strămoșii mei paterni ↑ sunt ardelean ↓ +++ iar după mamă ↑ și după toții strămoșii mei materni ↑ sunt oltean. (p. 4);

- BA: ea era nevăzătoare ↑ +++ și +++ se găsea într-o vacanță ↑ NU din cauza aceasta a murit ++ ci <F cred eucă nu eram acasă >↑ că eu am fost un copil sărac ↑ + și a trebuie să muncesc ↑ ca să mă întrețin ↑ ca să fac școală ↑ + dând meditații.+++*deci* vara +++ eram mai mult în < F TRECERE> pe acasă pe la început ↑ și restul eram în bucurești unde dădeam meditații ↑ ca să fac bani (p. 5);

- BA: o da + da + da + simțeam că nu mai pot iubi ↑+ că nu vreau să mai văd oameni ↑ și am luat hotărârea să mă orbesc eu pe mine însumi [] și pentru aceasta cu + <F LUCIDITATE >↑ ++*deci* nu a fost o nebune de o zi ↑ sau de două ↑ (...) (p. 6);

- BA: e caraghios în loc de orb să fii chior. și așteptând acest moment ↑ ++ *deci* în care +++ eram cu fața în sus și am ațipit. ++ cât↑ nu știu. dar am avut un vis ↑ +++ în care se făcea că sunt + pe apa bistriței ↑pe o apă curgătoare↑ pe apa bistriței ↑ (p. 7);

- BA: am și ceasurile mele de însingurare ++ *deci* eu deosebesc între singurătate și însingurare ↑ + adică a fi lăsat a fi singur [+ a a a te lăsa alții singur. (p. 7);

- EV: *deci* după dumneavoastră ↑ + < Î NICIODATĂ + ↑ PENTRU NIMIC ÎN LUMEA ACEASTA ↑+ NU E PEA TÂRZIU > ↑ (p. 16);

- BA: „nu știu] ↑ dar bănuiesc că e undeva pe dreapta” + zic „ia vezi tu că trebuie să fie pe vale ↑ + pentru că atunci când săpam decantoru’ cu picioarele în apă până la genunchi ↑ + știam că + atinsesem pânza freatică ↑ + *deci* nivelul mureșului” (p. 16);

- BA: acolo comandantul cel nou ↑ a făcut ă + o biserică în curtea închisorii ↑ care e uriașă ↑ e foarte mare închisoarea aiud ↑ ++ și am fost chemat la sfințirea bisericii ↑ ei bine am fost emoționant ca în poartă să ă ++ văd pe vechii mei prieteni ↑ și CO-pușcăriași ↑ pe părintele băbuș ↑ pe părintele sofian ↑ care m-au așteptat ↑*deci*+++ aceeași poartă ↑ + pe care intrasem în toamna lui nouă sute șaiszeci ↑ ++ intrasem în lanțuri ↑ + adus de la Jilava ↑ + după trei zile + de transport pe tren cu duba + specială (p. 17);

- BA: da și i-am îndemnat la transformare ↑ + libertatea interioară presupune pe de o parte ↑ + posibilitatea de < Î A-ȚI ASUMA SUFERINȚA>↑ +++ *deci* suferința asumată nu mai este o adevărată suferință ↑ + pentru că ți-ai + ți-ai asumat-o ↑ + ți-ai apropiat-o ++ și există și șansa transformării ↑ + și i-am îndemnat la transformare ↑ + din rău să devii bun. (p. 18);

- BA: și *deci* am căpătat o aură + de glorie în plus ↑ +++ și așa mai departe ↑ ă (p. 23);

- BA: nu orice utecist] era și membru de partid.

EV: *deci* ați fost simplu utecist ↑ (p. 26).

2.b. mărci pragmatice ale organizării discursului

- EV: *în altă ordine de idei* ↑ când mi-ați povestit despre sora ↑ pe care ați pierdut-o ↑ +
pe când ea avea șaisprezece ani ↑ + și bănuși că avea tuberculoză ↑ mi-am amintit ce am citit scris dumneavoastră într-una dintre cărți ↑ ++ povestiți un episod ++ v-ați dus la țară ↑ și v-ați întâlnit față-n față ↑ pe neașteptate ↑ cu un văr ↑ (p. 23).

2.c. mărci ale conexiunii diverselor părți de discurs: *și, iar, drept aceea,*

*de
aceea.*

- BA: a plecat să-și găsească un serviciu ↑ pentru că prăvălia aceea amărâtă ↑ nu mai mergea ↑ + pentru că a intervenit concurența. ++ el era ardelean ↑ *iar* la câteva sute de metri + un oltean și-a deschis o prăvălie +++ și și-a atras clientelă ↑ [pesemne că avea ↑ (p. 4);

• BA: printre multe altele] când scrii teatru ↑ trebuie să îți alegi < F BINE

CUVINTELE>.o piesă de teatru ↑ este o literatură care se rostește pe scenă ↑ + într-o sală foarte vastă + și de multe ori un cuvânt se rostește corect pe scenă ↑ + dar ajunge deformat ↑ + sus la balcon;

Ev: *îi*

BA: și *de aceea* am învățat această categorie de cuvinte ↑ < F PE CARE NU LE

FOLOSEȘTI> ↑ + nici în biblie nu le-am folosit ↑ ++ pentru că ++ biblia + mai mult ++ se ascultă cu + voce tare ↑ în biserică ↑ decât se citește. (pp. 13-14);

• BA: nu știu *iar* cu celălalt a hotărât să moară acolo poate că l-a scutit de păcatele viitoare. (p. 19);

• BA: da ++ pe aceasta mi-am mi-am menținut-o ↑ oriunde m-am găsit ↑ *de aceea* am curajul să spun opinia.

EV: exact.

BA: *de aceea* mă simt un om liber ă ↑ +++ și în sfântul sinod ↑ oriunde spun ceea ce cred ↑ + [convingerea mea ↑ (p. 22);

• EV: dar toma necredinciosul ↑ toma îndoitul ↑ nu e în fond + sfântul protector al științei? știința nu asta face mereu?

BA: da cum să nu ↑ *de aceea* Iisus nu l-a osândit pentru faptul că l-a cerut proba palpabilă ↑ cea mai frumoasă definiție a credinței este ⊥ se găsește în evanghelie ↑ + Iisus îl întreabă pe cineva ↑ „< Î CREZI>” și spune „< F CRED DOAMNE ↑ AJUTĂ NECREDINȚEI MELE >”. (p. 29).

2.d. mărci discursive ce introduc informații cu caracter explicativ, relaționând explicația de discursul anterior: *căci, că.*

• BA: peste douăsprezece mii de versuri ↑ adică în primii doi ani exemplul acesta a durat ++ când a fost cu securitatea în anchetă ↑ *că* mai mult acesta a fost punctul de pornire ↑ ca să nu fiu robul anchetei ↑ + care te zdrobește ↑ (p. 14);

• BA: da + da + cam douăzeci de minute ↑ pentru că celula de la aiud este în principal

⊥ *că* cine a construit-o ↑ sau mai târziu ↑ au pus calorifer ↑ care nu a funcționat ↑ < F POATE PE VREMURI>↑ nu l-am văzut funcționând ↑ însă aceste țevi și pe orizontală ↑ și pe verticală ↑ care transmiteau sunetele până la distanțe foarte foarte mari. (p. 19);

- BA: în ă ++ cimitirul bisericii ↑ ă ++ în satul meu. așa încât ++ mi-am iertat dușmanii
↑ + dar dacă trebuie să + am un resentiment ↑ nu este ură ↑ sau gând de răzbunare ↑ ++ dar un resentiment față de cei care m-au arestat ↑ + și m-au ținut în închisoare ↑ pentru faptul că părinții mei au murit ă ++ triști. nu *că* au murit *că* erau bătrâni ↑ ++ ci pentru că au murit triști ↑ ++ cu amândoi + băieții + în închisoare (p. 21);

- EV: câți arhiepiscopi ar mai povesti *că* ă ++ au servit într-un restaurant ↑ c-au ++ fost chelnări ↑ că ă ++ au vrut să-și smulgă ochii ↑ + vă dați seama câtă libertate interioară presupune + puterea asta a mărturisirii la dumneavoastră ↑ (p. 22);

- EV: v-ați trezit într-o funcție care nu vi s-a părut *că* oarecum vă limitează + libertatea
↑ (p. 22)

- BA: ă +++ da îndoiala este un dat al omului ↑ și de multe ori un dat pozitiv. ++ nu uitați *că* îndoiala ↑ e o metodă de cunoaștere ↑ [dacă ↑ (p. 28).

3. Elemente deictice utilizate ostensiv: interjecții prezentative *iată*:

- EV: ei + și *iată* ce spuneți aici ↑ că erați la polovragi ↑ și că acolo ↑ + vă chinuați + să aflați calea întoarcerii către om ↑ „<Î după doi ani de confruntare”++ deci ați stat doi ani la Polovragi?>(p. 11);

- EV: *iată* încă o dovadă de tinerețe și de vitalitate. (p. 13);

- EV: chiar dacă] ↑

BA: îmi crezi inamici.

EV: *iată* ↑

BA: da + cum să nu ↑ (p. 22);

Concluzii

Lucrarea de față scoate în evidență și analizează principalele particularități retorice și pragmatice ale interviului cultural din cadrul emisiunii *Profesioniștii*, având ca moderator pe Eugenia Vodă, iar invitat, pe teologul și scriitorul Bartolomeu Anania. Între particularitățile pragma-retorice, au fost selectate spre a fi luate în discuție *anafora*, *chiasmul*, *metafora argumentativă*, *repetiția*, *negația polemică*, *strategia persuasivă a citatului*, *diverse tipuri de mărci discursive cu diferite roluri pragmatice* (cu rol tematizator, de organizare a discursului, de conexiune a diferitelor părți de discurs, cu caracter explicativ), elemente deictice utilizate ostensiv.

Prezentarea unor personalități exponențiale din diferite domenii și mediatizarea unor informații legate de acestea pune în circulație o formă de cultură autentică, împărtășită de publicul larg, cu rolul de a modela conștiințe într-un mod constructiv.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărășu, Cristina; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Mancaș, Mihaela; Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București, 2001.

Cmeciu, Camelia Mihaela, *Strategii persuasive în discursul politic*, Editura Universitas XXI, Iași, 2005.

Coculescu, Mariana Steluța, *Discursul televizual. Între cooperare și polemică*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2008.

Cvasnîi Cătănescu, Mari, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Editura Universității din București, 2006.

Hoarță Cărăușu, Luminița, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008.

Hoarță Cărăușu, Luminița (coordonator), *Corpus de limbă vorbită actuală*, Editura Cermi, Iași, 2005.

Hoarță Cărăușu, Luminița, „Dezbaterea televizată românească actuală. Personalități ale diasporei” (Actele Simpozionului internațional Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora, 22-24 septembrie 2010), în *Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora*, Ofelia Ichim (coord.), Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2003, p. 430.

Luminița Hoarță Cărăușu, „Arsenie Boca, <Cărarea împărăției>. Particularități morfosintactice și retorico-pragmatice”, în *Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (serie nouă), secțiunea IIIe, Lingvistică, tomul LX/ 2014*, pp. 51-80.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragma-retorică*la [http:// old.unibuc/prof /ruxandoiu_1_g/](http://old.unibuc/prof/ruxandoiu_1_g/) consultat la data de 05.08.2018.

Perelman, Chaïm; Olbrechts-Tyteca, Lucie, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, Traducere și indecși de Aurelia Stoica, Prefață de Michel Meyer, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012.

Popa, Dorin, *Textul jurnalistic. Genuri și specii (curs)*, Editura Universității „Alexandru Iona Cuza”, Iași, 2002.

Rovența-Frumușani, Daniela, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura All, București, 2000.

Rovența-Frumușani, Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2012.

Tuțescu, Mariana, *L'argumentation*, Editura Universității din București, București, 1986.

Zafiu, Rodica, „Anafora”, în *Gramatica limbii române II, Enunțul*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”, Editura Academiei Române, București, 2005, pp. 656-657.

Zeca-Buzura, Daniela, *Jurnalismul de televiziune*, Editura Polirom, Iași, 2005.